

ZAKLADANIE ONSHORE A OFFSHORE PODNIKOV ZA ÚČELOM DAŇOVÉHO PLÁNOVANIA A DAŇOVEJ OPTIMALIZÁCIE

ESTABLISHMENT OF ONSHORE AND OFFSHORE COMPANIES
FOR THE PURPOSE OF TAX PLANNING AND TAX OPTIMALIZATION

Michal Ištok¹

Autor pôsobí ako interný doktorand na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na Katedre financií a účtovníctva. Vo svojej dizertačnej práci sa zaoberá onshore a offshore podnikaním za účelom daňovej optimalizácie z mikroekonomického pohľadu vybraných slovenských podnikov.

The author acts as a PhD student at the Faculty of Economics of Matej Bel University in Banska Bystrica (Department of Finance and Accounting). In his dissertation work he deals with onshore and offshore business for the purpose of tax optimization from a microeconomic point of view of selected Slovak enterprises.

Abstract

The main aim of this paper is to compare the opinions of prominent authors, who act in the field of international taxes and international law. The paper also considers the actual trends in the tax and bank information exchange agreements. The attention will be paid especially to so called tax havens, which are divided by experts into two absolutely different groups.

Key words: tax optimization, tax planning, tax haven, trends in tax and bank information exchange agreements

Abstrakt

Cieľom tejto state je na základe komparácie názorov významných autorov v oblasti medzinárodných daní a medzinárodného práva, súčasne s aktuálnymi trendmi v oblasti prijímania zmlúv o výmene daňových a bankových informácií, teoreticky preskúmať možnosti využitia zakladania onshore a offshore podnikov za účelom daňového plánovania a daňovej optimalizácie. Pozornosť bude venovaná hlavne tzv. daňovým rajom, ktoré rozdeľujú odborníkov v tejto oblasti na dva tábory.

¹ Adresa pracoviska: Ing. Michal Ištok, Ekonomická fakulta UMB, Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica
E-mail: michal.istok@umb.sk

Kľúčové slová: daňová optimalizácia, daňové plánovanie, daňový raj, trendy vo výmene daňových a bankových informácií

Úvod

Daňové plánovanie a daňová optimalizácia predstavujú jeden zo spôsobov ako minimalizovať náklady podniku, a preto zohrávajú kľúčovú úlohu vo finančnom riadení podniku. V poslednom období sa už s daňami pracuje ako s akýmkoľvek iným nákladom, ktorý treba redukovať a plánovať, a tým prispieť k naplneniu podnikových cieľov. Pri zakladaní podniku, resp. dcérskeho alebo pridruženého podniku sa podnikateľský subjekt môže slobodne rozhodnúť, v akej jurisdikcii si tento podnik založí. Pri zakladaní podnikov nielen v EÚ badať trend zjednodušovania nielen administratívnych nákladov a času potrebného na založenie, ale znižujú sa tiež požiadavky na vstupný kapitál. Práve zakladanie a nastavenie štruktúry onshore a offshore podnikov patrí k jedným z najčastejších spôsobov ako sa dajú dane plánovať a optimalizovať. Kľúčovú úlohu v tomto plánovaní zastávajú podniky založené v stabilných jurisdikciách, kde daňové a právne zákony nepodliehajú častým zmenám. Na základe trendu v posledných rokoch sa dá predpokladať, že služby v oblasti daňového plánovania budú drahšie. Medzi rokmi 2010 až 2014 vzrástol počet slovenských spoločností, ktoré majú vlastníka v tzv. daňovom raji z 2.846 na 4.266 a len za rok 2014 majitelia z destinácií považovaných za daňové raje investovali do základného kapitálu podnikateľských subjektov 8,4 mld. Eur. Daňové zaťaženie pre podnikateľské subjekty v Slovenskej republike bolo v roku 2014 na úrovni 48,6 % (World Bank Group, 2014; Bisnode, 2015).

Východiská skúmania onshore a offshore podnikania

Daňové plánovanie a daňová optimalizácia sa do väčšej pozornosti začali dostávať v roku 2008, kedy svet ovládla svetová hospodárska kríza a štáty sa museli vysporiadať so zníženými daňovými príjmami vo svojich národných rozpočtoch. Z pohľadu medzinárodného daňového plánovania a daňovej optimalizácie je rok 2015 prelomový, pretože do platnosti začali vstupovať nové medzinárodné zmluvy o výmene daňových a bankových informácií, ktoré by mali podstatným spôsobom sťažiť využívanie onshore a offshore podnikania z pohľadu agresívnej daňovej optimalizácie.

V súčasnosti zo strany OECD a G20 prevláda trend, kde sa vládne authority snažia automaticky získavať verejne nedostupné informácie a postavenie všetkých aktivít domácich obyvateľov v zahraničí sa dostáva minimálne do podozrivej roviny. Spomedzi všetkých štátov sú v tejto oblasti najaktívnejšie USA v podobe FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act), resp. aktivita štátov OECD a G20 (neformálne nazývané GATCA). Do pozornosti sa čoraz viac dostáva nový systém účtovníctva pre nadnárodné spoločnosti, tzv. Country by Country Reporting. Využívaním tohto reportovania by malo dôjsť k menšiemu zneužívaniu techník a metód pri vyhýbaní sa plateniu daní a daňovým únikom (Murphy, 2009). Zástupcovia zoskupenia G20 a OECD sa do súčasnej doby dohodli na troch prvkoch iniciatívy BEPS (Base Erosion and Profit Shifting). Prostredníctvom týchto krokov by mala byť umožnená rýchlejšia reakcia pri aktualizovaní daňových zmlúv, rýchlejšie prijatie

spomínaného Country by Country reportovania a stanovenie kritérií, na základe ktorých sa bude rozhodovať, či sú tzv. patent boxy škodlivé (OECD, 2013; Akont, 2015).

V boji proti daňovým rajom a daňovým únikom sa snažia bojovať aj niektoré štáty prijímaním zákonov na národnej úrovni. S účinnosťou od 1. januára 2014, bulharské spoločnosti, ktoré budú mať uzatvorené partnerstvo so spoločnosťami, ktoré sú registrované v jurisdikciách ponúkajúcich zvýhodnené daňové režimy, budú mať zakázané podnikat' v 28 sektoroch bulharskej ekonomiky (Pechlikova, 2014). Entity, ktoré sú založené v štátoch, kde je daňová sadzba pri dani z príjmov o 60 % nižšia ako príslušná sadzba v Bulharsku, sa nebudú môcť zúčastniť štátnych tendrov, transakcií spojených s privatizáciou, koncesionárskych súťaží alebo obchodov, ktoré sa týkajú štátneho majetku. V rámci zákona existuje veľa výnimiek, napr. ak materská alebo dcérska spoločnosť offshore spoločností je bulharský rezident alebo shareholderi sú známe fyzické osoby alebo ak daná offshore spoločnosť je súčasťou spoločnosti, ktorej akcie sú sprostredkované na bežnom trhu v členskom štáte EÚ.

Príjmy spoločností, ktoré sú registrované v offshore jurisdikciách a patria ruským vlastníkom (konečným príjemcom) sú predmetom ruských daňových zákonov. Rovnako tieto spoločnosti nemôžu využívať rôzne opatrenia štátnej pomoci. Ďalej na základe konceptu univerzálneho zdanenia a princípu sídla, rezidenti musia platiť dane v Rusku zarobené celosvetovo a nielen z ruských zdrojov (Interfax, 2013).

Z pohľadu Slovenskej republiky možno za významnú označiť hlavne novelu Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov právnických osôb, ktorá zavádza pravidlá nízkej kapitalizácie, ktoré obmedzujú daňovú uznateľnosť úrokov z úverov a pôžičiek, ktoré sú poskytované medzi závislými osobami. Rovnako dôležitá v tejto oblasti je aj Smernica Rady 2011/16/EÚ, ktorou sa mení a dopĺňa Smernica 2003/48/ES o zdaňovaní príjmov a úspor v podobe výplaty úrokov.

Metodika spracovania state vychádza zo štúdia sekundárnych zdrojov (odborná zahraničná a domáca knižná a časopisecká literatúra, internetové stránky Akont a OECD), ich analýzy, excerpovania relevantných informácií a syntézy, ktoré vyústili do formulácie poznatkov vzťahujúcich sa na teóriu onshore a offshore podnikania.

Onshore a offshore podnikanie

Z hľadiska charakteru podmienok podnikania sa finančné centrá rozdeľujú na onshore a offshore (Kotlebová, 2004; Murphy, 2009; The Economist, 2013; Akont, 2015). Kotlebová (2004, s. 10) definuje finančné centrum ako „miesto, kde sa vo väčšej miere sústreďujú voľné finančné prostriedky krátkodobého aj dlhodobého charakteru, denominované v hlavných svetových menách, efektívne sa rozdeľujú a znovurozdeľujú pomocou širokej škály sprostredkovateľov, pri zachovaní podmienok voľnej súťaže“. Offshore finančné centrá poskytujú svoje služby nerezidentom, pričom oddeľujú domáci a medzinárodný obchod. Offshore bankovníctvo je jedno zo štádií vývoja medzinárodného bankovníctva. Podnikať v offshore jurisdikciách môže každá fyzická a právnická osoba, avšak musí spĺňať minimálne požiadavky na kapitál (Švač, 1996; The Economist, 2013; Akont, 2015).

Daňový raj je kontroverzný termín, ktorý môže mať rôzny význam a používa sa pre rôzne účely. Momentálne neexistuje konsenzus ohľadne jednotného súboru kritérií alebo oficiálny

zoznam daňových rajov (OECD, 2013; The Economist, 2013; Akont, 2015). Čisté daňové raje sa niekedy označujú ako tzv. offshore financial centres (OFC), sú to jurisdikcie všeobecne charakterizované nulovými alebo veľmi nízkymi daňami, nedostatkom transparentnosti, zákonmi, ktoré zabraňujú výmene daňových a bankových informácií a špeciálnymi vyčlenenými režimami (tzv. izolačné preferenčné daňové režimy) z domácich trhov (Dharmapala, Hines, 2009; Nerudová, 2011). Daňové raje okrem daňových úľav ponúkajú aj ďalšie významné podmienky pre podnikateľov, a to vyspelú infraštruktúru, legislatívu, vymáhateľnosť práva a rozvinutý bankový systém (Kubátová In Medved' a kol., 2009, s. 194). Švač (1996) kladie dôraz aj na zákonom ustanovenú diskretnosť a právnu ochranu aktív pred súdnym a iným vymáhaním. Podľa OECD (In Slemrod a Wilson, 2009, s. 1261) je daňový raj „jurisdikcia, ktorá neukladá žiadne alebo ukladá len minimálne dane a ponúka sa ako miesto, ktoré sa môže využiť pri znižovaní daňovej povinnosti v rezidentskom štáte“. Ďalšou atraktívnou črtou je ustanovenie zákonov alebo administratívnych praktík, ktoré neumožňujú efektívnu výmenu informácií o poplatníckych benefitoch, ktoré sa v danej jurisdikcii využívajú. Stimuly využívania daňových rajov začali stúpať so zvyšovaním daňového zaťaženia kapitálu. Vlády na to reagovali rozšírením činností v oblasti právnych predpisov a v niektorých prípadoch aj znižovaním výšky verejných výdavkov.

Dharmapala a Hines (2009) poukazujú na to, že daňové raje sú malé a blahobytné štáty s kvalitnými inštitúciami správy. Pozoruhodné podľa nich je, že jurisdikcie, ktoré nemajú kvalitné inštitúcie a dobre vyvinuté právne systémy sa nikdy daňovými rajmi nestanú. Pozorovali koreláciu medzi kvalitou správy v štátoch a korupciou a výsledkom je, že jurisdikcie s väčšou mierou korupcie majú vyššie daňové sadzby. Ak majú jurisdikcie, napr. podpísaných viac zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia, tak šanca, že sa stanú daňovým rajom je väčšia. Sumárna štatistika indikuje, že daňové raje sú malé otvorené ekonomiky (často menej ako jeden milión obyvateľov), sú fyzicky blízko k hlavným exportérom kapitálu, je pravdepodobné, že sú to ostrovy a veľká časť ich populácie žije na pobrežiach. Väčšinou majú britský právny pôvod parlamentného systému a používajú angličtinu ako oficiálny jazyk. Majú podstatne menej prírodných zdrojov ako ostatné štáty. Zhruba 15 % štátov sveta je pokladaných za daňový raj. Vlády daňových rajov dokázali prilákať nové zdroje príjmov, okrem obchodných daní na financovanie významnej hladiny vládnych výdavkov, a to buď prostredníctvom zvýšenej hospodárskej činnosti alebo zavedením iných daní (The Economist, 2013).

Somo (2007) rozdeľuje daňové raje na tzv. rýdze daňové raje (pure tax havens), ktoré majú imidž tropických ostrovov, napr. Bahamy a Kajmanské ostrovy, kde vyhýbanie sa daniam alebo daňové úniky z iných štátov sú pre nich významné zdroje štátneho rozpočtu. Druhá skupina pozostáva zo štátov, ktoré majú diverzifikovanú ekonomiku a klasický daňový systém, ale často úmyselne navrhnutý tak, aby pri niektorých aktivitách poskytol možnosti na podstatné zníženie daňovej povinnosti pre spoločnosti. Najčastejšie sem patrí napr. Holandsko alebo Luxembursko. Vervynckt (2014) hovorí, že daňové raje poskytujú služby ako je nízke alebo žiadne zdanenie, tajné bankové účty a vlastnícke štruktúry a hrajú dôležitú úlohu v oblasti vyhýbania sa plateniu daní a daňových únikov. Jedným z kritérií pri definovaní daňového raja je aj tzv. Financial secrecy index (TJN, 2014), podľa ktorého medzi daňové

raje môžeme zaradiť aj napr. USA, Nemecko, Japonsko alebo Kanadu. Medzi daňové raje z pohľadu niektorých kritérií možno zaradiť aj Slovenskú republiku.

EDFI (European Development Finance Institutions) (2011) hodnotí OFC na základe týchto kritérií:

- veľký počet finančných inštitúcií, ktoré sa zaoberajú primárne spoluprácou s nerezidentmi;
- zahraničné aktíva a pasíva neúmerne k domácim navrhnuté tak, aby financovali domáce ekonomiky;
- nízke zdanenie nerezidentov s limitovanými alebo žiadnymi aktivitami (onshore);
- stabilné obchodné, právne a regulačné infraštruktúry, ktoré uľahčujú zahraničné investície.

Slemrod a Wilson (2009) dospeli k záveru, že súčasné využívanie presunov zdaniteľných ziskov do daňových rajov znižuje blahobyť v štátoch s vysokým daňovým zaťažením, a že tzv. daňové raje parazitujú na príjmoch cudzích štátov, ktoré musia vynakladať ďalšie zdroje, aby zabránili odlivu zdaniteľných príjmov do týchto jurisdikcií. Demonštrujú, že plná alebo čiastočná eliminácia daňových rajov zvýši bohatstvo v krajinách, ktoré nie sú za daňové raje považované. Súhlasí s nimi aj Radu (2012), ktorý hovorí, že daňové raje reprezentujú problém, ktorý nepriaznivo ovplyvňuje rozpočtové príjmy krajín s vyššou mierou zdanenia a z toho dôvodu vedie k rastu, legálnemu vyhýbaniu sa plateniu daní, zákonnej a nezákonnej migrácii kapitálu, spôsobuje finančnú nestabilitu, obchádzanie daňových kontrol a má vplyv na vznik finančných kríz. Upozorňuje, že daňové raje (OFC) hrajú dôležitú úlohu v medzinárodných financiách v kontexte nedávnej finančnej krízy, pretože 50 % medzinárodného obchodu prechádza cez tieto centrá. Ako príklad uvádza Kajmanské ostrovy, ktoré zadržiavajú 80 % investičných fondov celého sveta a spravujú aktíva v celkovej hodnote viac ako 1.000 miliárd amerických dolárov.

Hong a Smart (2010) vo svojom výskume dospeli k úplne inému názoru a tvrdia, že daňové raje prispievajú k zvyšovaniu blahobytu aj v štátoch s vysokým daňovým zaťažením. Dharmapala (2008) zdôrazňuje, že za určitých okolností existencia daňových rajov môže zvýšiť efektivitu a dokonca zmenšiť daňovú konkurenciu (aj pri významných tokoch PZI cez daňové raje boli zaznamenané zvýšené príjmy do štátnych rozpočtov z priamych daní zaplatených spoločnosťami). Murphy (2009) tvrdí, že vyhýbanie sa plateniu daní je umožnené nastavením štruktúr cez daňové raje, čo umožňuje držať obchodné činnosti v tajnosti. Pre zainteresované daňové authority je často takmer nemožné získať potrebné daňové a bankové informácie z týchto jurisdikcií (Steinglas, 2013; Mail Online, 2014). Desai, Foley a Hines (2006) tvrdia, že spoločnosti s rozsiahlymi zahraničnými operáciami najviac prosperujú z využívania daňových rajov a účinok na rozvoj spoločností, ktorý bol dosiahnutý práve využívaním daňových rajov môže byť hodnotený prostredníctvom investícií v štátoch, ktoré nie sú označované za daňové raje.

V niektorých zdrojoch (napr. The Economist, 2013) sa okrem onshore a offshore jurisdikcií rozlišuje aj tzv. midshore. Do tejto skupiny sa často zaraďuje napr. Švajčiarsko, Lichtenštajnsko, Singapur alebo Hongkong. Podľa odhadov len niečo medzi osem až deväť percent bohatstva európskeho pôvodu končí v Singapure alebo Hongkongu. Avšak na druhej

strane, práve Singapur a Hongkong sa považujú za hlavné offshore finančné centrá pre oblasť Juhovýchodnej Ázie. Tieto dve jurisdikcie rástli najviac v oblasti bankových depozitov celosvetovo v rokoch 2007 až 2011. Singapur je dlhodobo vyberaný pre jeho stabilnú politickú a ekonomickú situáciu a má striktné bankové tajomstvo. Hongkong sa na druhej strane môže chváliť každoročným nárastom registrovaných spoločností v počte 150.000 (The Economist, 2013; Mainelli, 2014).

Odhaduje sa, že aktuálne celosvetovo existuje asi 40 daňových rajov (Dharmapala, Hines; 2009). Podľa iných analýz (napr. Venckus, Gaidelys; 2013) sa za daňové rajy považuje až 65 štátov sveta. The Economist (2013) odhaduje počet aktívnych daňových rajov medzi 50 až 60 jurisdikcií, kde sídlia približne dva milióny spoločností. Nerudová (2011) hovorí, že na základe identifikovaných faktorov bolo za daňové rajy označených 35 štátov s tým, že až 47 štátov poskytuje potenciálne škodlivé daňové preferencie. Presná suma finančných prostriedkov, ktorá je v týchto jurisdikciách uložená nie je známa. Napr. Tax Justice Network (2014) odhaduje, že to je až 123 miliárd amerických dolárov, avšak toto číslo nezahŕňa majetok, ako sú napr. jachty alebo iný fixný majetok. Až 30 % svetových priamych zahraničných informácií je spojených s daňovými rajmi. Napr. Kajmanské ostrovy (počet obyvateľov 57.000) je svetový líder, čo sa týka domicilov hedgeových fondov. Bermudy sa považujú (počet obyvateľov 65.000) za číslo jedna v zaist'ovniach (The Economist, 2013).

Veľké spoločnosti, ale aj fyzické osoby profitujú zo služieb, ktoré poskytujú offshore banky. Hlavnými výhodami týchto bánk sú najmä udržiavanie anonymity, žiadne alebo veľmi nízke dane, ľahký prístup k depozitom a ochrana proti politickej a finančnej nestabilite. Často sú tieto výhody spojované aj s kriminálnymi a nelegálnymi aktivitami (Suss, Williams, Mendis, 2002).

Niektoré africké krajiny podpísali daňové zmluvy s Mauríciom, dúfajúc, že im to pomôže prilákať priame zahraničné investície z Ázie, ktoré sú smerované z rajov ležiacich v blízkosti Indického oceánu (Hines, J. In The Economist, 2013; s. 4). Ďalej sa často poukazuje na výhodnosť prepojenia napr. rezidentov (nielen právnických, ale aj fyzických osôb) Veľkej Británie, ktorí môžu využiť výhody, ktoré ponúka napr. štát Jersey. To umožňuje výrazné znižovanie efektívnej daňovej sadzby.

Tretina všetkých medzinárodných depozitov a investícií prúdi cez Veľkú Britániu do jej offshore satelitov (Palan In The Economist; 2013). Okrem Veľkej Británie má EÚ niekoľko ďalších daňových rajov. Írsko je známe pre podielové fondy a známe je aj tzv. „double-irish sandwich“, ktorý však od roku 2019 nebude už možné realizovať, pretože írsky štát vláda podľahla tlakom a prijala legislatívne zmeny (Akont, 2015). Holandsko je známe tzv. „tax treaty shopping“ a má podpísaných najviac zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. Medzinárodné korporácie často smerujú priame zahraničné investície cez tzv. „Dutch holding companies“, aby sa vyhli zrážkovým daniam na dividendách (The Economist, 2013; Wezig, 2012).

Štruktúra offshore spoločností je založená na princípoch legálnych systémov: anglosaská a kontinentálna judikatúra. Niektoré offshore spoločnosti sú založené pod tzv. Island Law (ostrovne právo). Venckus a Gaidelys (2013) uvádzajú, že aj podľa názvu spoločností sa dá určiť, že spoločnosť je registrovaná v offshore jurisdikcii. Medzi najčastejšie vyskytujúce sa

legálne formy patria: LP (limited partnership), IBC (international business company), EC (exempt certificate), NRC (non-resident company), QC (qualified company), PLC (public limited company), Ltd. (limited liability), Inc. (incorporated), Corp. (corporation), LDC (limited duration company), AV alebo BV (Arubua), IC (international company) (Venckus, Gaidelys, 2013; Akont 2014; OECD, 2015).

Desai (2006) upozorňuje, že vo väčšine prípadov, spoločnosti, ktoré sídlia v OFC zároveň využívajú verejné služby v štátoch, v ktorých neplatia dane, resp. len minimálne. Z tohto dôvodu navrhuje, aby bol kontrolovaný hlavne pohyb kapitálu a transferové chybné oceňovanie. Venckus a Gaidelys (2013) navrhli zoznam indikátorov a premenných, ktoré je vhodné zvážiť pri výskume vplyvov OFC z makroekonomického pohľadu, ktorý by sa mohol aplikovať v Litve.

Od roku 1990 bolo zahájených viacero iniciatív zameraných na boj proti OFC hlavne zo strany OECD, G8 (zaujímavé však je, že niektoré z týchto krajín sú považované zároveň za daňové raje) a ďalších medzinárodných organizácií s cieľom eliminovať bankové tajomstvo a zvýšiť medzinárodnú kooperáciu v boji proti daňovým rajom (prebehli napr. dve vlny tzv. čiernych listín a pod.) (Elsayyad, Konrad, 2012; Venckus, Gaidelys, 2013; The Economist, 2013).

Krízou v roku 2008 opäť stimulovala spoločenský záujem o daňové raje. V roku 2009 lídri G20 uviedli, že súhlasia s prijímaním opatrení proti nespolupracujúcim jurisdikciám, ktoré zahŕňajú aj daňové raje. V júni 2013 pokračovali diskusie a dôraz sa začal klásť na daňové a bankové tajomstvo a vlastnícke štruktúry tzv. šedých spoločností. Začína sa objavovať trend, ktorý zdôrazňuje celosvetové zdieľanie daňových a bankových informácií automaticky (Venckus, Gaidelys, 2013; The Economist, 2013; Akont, 2015). Niektorí právnicki oponujú a tvrdia, že väčšina operácií prostredníctvom daňových rajov je daňovo neutrálna (daňové raje ponúkajú aj právnu neutralitu). Podľa nich sa nejedná o úmyselné obchádzanie daní, ale o snahu vyhnúť sa extra vrstvám daní, ktoré sa počas medzinárodných operácií nabalili nad rámec daňových povinností v jednotlivých jurisdikciách (Collis, J. In Economist, 2013; s. 4).

Založenie offshore spoločnosti a jej spravovanie

Pre spoločnosť má zmysel zaoberať sa podnikaním v offshore jurisdikciách, ak sa zaoberá medzinárodnou činnosťou a má hrubý zisk aspoň 35.000 Eur. Motívy zakladania offshore spoločností sú okrem daňovej optimalizácie aj (Akont, 2014):

- anonymita vlastníctva a ochrana majetku,
- holdingové štruktúry a financovanie investičných projektov,
- zmluvy o ochrane investícií,
- obchod s cennými papiermi a tovarom,
- internetové kasína a stávkové kancelárie,
- presunutie spoločností mimo SR,
- ďalšie možnosti, ako napr. obchody s pohľadávkami, vlastníctvo know-how, či licenciami.

Založenie offshore spoločnosti bez premyslenej daňovej koncepcie a odbornej analýzy podnikateľského subjektu nestačí a môže skôr viesť ku problémom ako k požadovaným

a naplánovaným benefitom (Akont, 2014). Spoločnosti, ktoré sa zaoberajú onshore a offshore podnikaním nečelia len vnútroštátnym daňovým prostrediam, ale aj medzinárodnému daňovému prostrediu. V súvislosti s týmto podnikaním rastie za posledné obdobie dopyt po službách auditorských a poradenských spoločností, ktoré pomáhajú pri dodržiavaní administratívnych povinností a zároveň propagujú schémy umožňujúce sa vyhýbať daňovým povinnostiam (Ibis, 2014; Hasseldine, Holland, Rijt, 2012; Tax Justice Network 2014; The Economics 2013).

OFC budú pravdepodobne vždy kontroverzné, ale momentálne je s nimi potrebné počítať. Za posledné roky ukázali, že sú adaptabilné, nachádzajú si stále nových klientov aj na rozvíjajúcich sa trhoch (emerging markets) a ponúkajú nové zaujímavé produkty. Napr. Maurícius má záujem stať sa medzinárodným arbitrážnym centrom, Kajmanské ostrovy zase založili špeciálnu ekonomickú zónu pre rozvoj zdravotného cestovného ruchu. Registrácia nových spoločností je rýchla (niekoľko dní) a pomerne lacná (založenie novej offshore spoločnosti sa pohybuje už od cca. 300 Eur) (Kubátová, 2003; The Economist, 2013; Akont, 2015). Cesta k daňovým reformám bude pravdepodobne veľmi náročná, pretože sa vyskytuje veľa protichodných názorov a krokov prijímaných rôznymi významnými štátmi. Používanie OFC je však z dlho dobejšieho pohľadu do určitej miery obmedzovaná prijímaním nových dohôd o výmene daňových a bankových informácií a príbuzných regulácií.

Medzinárodné a národné inštitúcie tlačia na OFC a ich klientov, aby konali v súlade s predpismi zamedzujúcich „pranie špinavých peňazí“. Podľa Picarda a Pierettiho (2011) však vykonávanie nátlakových politík medzinárodnými inštitúciami môže byť neefektívne pri eliminácii kriminálnych aktivít. Ďalej tvrdia, že hlbšia finančná integrácia dokonca môže prispieť k zvýšeniu finančnej kriminality.

Momentálne najsilnejším štátom je v oblasti transparentnosti Francúzsko. Medzi najhoršie hodnotené štáty v tejto oblasti patria štáty ako Nemecko, Švédsko, Luxembursko a Španielsko. Od roku 2017 bude holandská daňová a colná správa vymieňať informácie na základe tzv. CRS (Common Reporting Standard) s orgánmi daňovej správy štátov, kde sú ich zákazníci rezidentmi a kde platia dane (Government of the Netherlands, 2014).

Záver

Cieľom tejto state bolo na základe komparatívnej analýzy preskúmať možnosti využívania onshore a offshore podnikov (tzv. daňových rajov) za účelom daňového plánovania a daňovej optimalizácie. Využívanie jurisdikcií, ktoré sú považované za daňové raje slovenskými podnikmi za posledné štyri roky výrazne vzrástol aj napriek prísnejším podmienkam a intenzívnejšej kontrole zo strany verejnosti. Medzi najvýznamnejšie skutočnosti patrí fakt, že neexistuje jednotná definícia daňového raja. Často štáty, ako napr. USA, Nemecko alebo Japonsko vedú intenzívny boj proti daňovým rajom, ale zároveň z pohľadu niektorých kritérií sú rovnako považované za daňový raj. Nové medzinárodné zmluvy v oblasti medzinárodnej daňovej optimalizácie pôsobia na rast nákladov súvisiacich so štruktúrou onshore a offshore podnikov, ale na druhej strane úplne neobmedzujú využívanie súvisiacich metód a techník. Vedecká a odborná spoločnosť je rozdelená na dva názorové protipóly, či daňové raje pomáhajú ekonomickému rozvoju, alebo naopak. Rovnaká situácia je aj v prípade

harmonizácie priamych daní, resp. ich liberalizácie. Dá sa teda predpokladať, že medzinárodné daňové plánovanie a medzinárodná daňová optimalizácia budú možné aj v nasledujúcom, pomerne dlhom období, ale bude zaznamenaný postupný rast súvisiacich, nielen finančných nákladov.

Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda: doc. Ing. Peter Krištofik, Ph.D

Použitá literatúra

1. AKONT. 2014. *Založit offshore spoločnosť nestačí*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/zalozit-offshore-spolecnost>.
2. DESAI, M., A., DHARMAPALA, D. 2006. Corporate tax avoidance and high-powered incentives. In: *Journal of Financial Economics*, roč. 79, vyd. 1, s. 145-179. ISSN 0304-405X.
3. AKONT. 2015. *Význam slova offshore*. [online]. [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: <http://www.akontskovakia.sk/sk/vyznam-slova-offshore>.
4. BISNODE. 2015. *Utícha záujem o daňové raje ?* [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://www.bisnode.sk/press_release/uticha-zaujem-o-danove-raje/.
5. DESAI, A., FOLEY, F., HINES, J. 2006. The demand for tax haven operations. In: *Journal of Public Economics*, roč. 90, vyd. 3, s. 513-531. ISSN 0047-2727.
6. DHARMAPALA, D. 2008. *What Problems and Opportunities are created by Tax Havens?* [online]. [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1279146.
7. DHARMAPALA, D., HINES J. 2009. Which countries become tax havens ? In: *Journal of Public Finance*, roč. 93, vyd. 9-10, s. 1058-1068. ISSN 0047-2727.
8. EDFI. 2011. *Executive Summary of EDCI Guidelines for OFCs*. [online]. [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.edfi.be/publications/edfi/publication/45-executive-summary-of-edfi-guidelines-for-ofcs.html>.
9. ELSAYYAD, M., KONRAD, K., A. 2012. Fighting multiple tax havens. In: *Journal of International Economics*. roč. 86, vyd. 2, s. 295-305. ISSN 0022-1996.
10. GAIDELYS, V., VENCKUS, A. 2013. Research methodology for offshore company activities. In: *Economics and management*. roč. 18, vyd. 3, s. 521-525. ISSN 2029-9338.
11. GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. 2014. *Tax customs administration to share information automatically to fight against international tax evasion*. [online]. [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.government.nl/ministries/fin/news/2014/10/29/tax-and-customs-administration-to-share-financial-information-with-other-countries-automatically.html>.
12. HASSELDINE, J., HOLLAND, K., RIJT, P. 2012. Companies and taxes in the UK: actors, actions, consequences and responses. In: *eJournal of Tax Research*, roč. 10, vyd. 3, s. 532-551. ISSN 1448-2398.
13. HONG, O., SMART. M. 2007. In praise of tax havens: International tax planning and foreign direct investment. In: *European Economic Review*, roč. 54, vyd. 1, s. 82-95. ISSN 0014-2921.
14. IBIS. 2014. *Tax - a corporate responsibility priority*. [online]. [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: <http://www.eurodad.org/files/pdf/544a67834aef8.pdf>.
15. KOTLEBOVÁ, J. 2004. *Medzinárodné finančné centrá*. Bratislava : Edícia Ekonomia. ISBN 80-89047-83-1.
16. KUBÁTOVÁ, K. 2003. *Daňová teória a politika*. Praha: ASPI Publishing. ISBN 80-86395-84-7.
17. MAIL ONLINE. 2014. *HSBC held offshore accounts for criminals: Bank accused of helping customers launder money by opening thousands of accounts in Jersey*. [online]. [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2230349/HSBC-accused-setting-thousands-tax-evading-accounts-Jersey-including-drugs-arms-dealers.html>.
18. MAINELLI, M. 2014. *Protection ratches up: Long finance and offshore centres*. [online]. Zyen.com. [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.zyen.com/PDF/IFCER3MMainelliZyen.pdf>.

19. MEDVEĎ, J. a kol. 2009. *Daňová teória a daňový systém*. Bratislava: Sprint dva, s. 288. ISBN 978-80-89393-09-1.
20. MURPHY, R. 2009. *Holding multinational corporations to account wherever they are*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: http://www.financialtransparency.org/wp-content/uploads/2009/06/Final_CbyC_Report_Published.pdf.
21. NERUDOVIÁ, D. 2011. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. Praha: Wolters Kluwer, ISBN 978-80-7357-695-0.
22. NTERFAX: Russia & CIS Business and Financial Newswire. 2013. *Companies registered offshore will pay Russian taxes, receive no government support*. [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/pqcentral/docview/1467630653/citation/2003D3601AF141D6PQ/1?accountid=17223>.
23. OECD. 2013. *Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting*. [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/BEPSActionPlan.pdf>.
24. PECHILKOVA, D. 2014. *Bulgaria passes the First Offshore Companies Act*. [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/pqcentral/docview/1503165121/311D8B1C2CA848D0PQ/2?accountid=17223>.
25. PICARD, P., PIERRETTI, P. 2011. Bank secrecy, illicit money and offshore financial centers. In: *Journal of Public Economics*, roč., 2011, vyd. 95. ISSN 0047-2727.
26. RADU, D., J. 2012. Tax havens impact on the world economy. In: *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, roč. 3, 2012, vyd. 62., s. 398-402. ISSN 1877-0428.
27. SLEMROD, J., WILSON, J., D. 2009. Tax competition with parasitic tax havens. In: *Journal of Public Economics*, roč. 93, vyd. 11-12 s. 1261-1270. ISSN 0047-2727.
28. SOMO. 2007. *The global problem of tax havens: the case of the Netherlands*. [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: http://www.somo.nl/publications-en/Publication_3464/?searchterm=tax.
29. STEINGLASS, M. 2013. Great tax race: Dutch focus reforms on letterbox companies. In: *Financial Times*, roč. 126. ISSN 0307-1766. [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: <http://www.ft.com/intl/cms/s/2/5a9f0780-a6bc-11e2-885b-00144feabdc0.html#axzz3YCoLnCVh>.
30. SUSS, E., C., WILLIAMS, O., H. MENDIS, CH. 2002. *Caribbean Offshore Financial Centers: Past, Present, and Possibilities for the Future*. IMF. Pracovní document č. 02/88.
31. ŠVAČ, V. 1996. *Tajomstvá za zavretými dverami – Raj bez daní*. Prešov : Exco, s. r. o., 142 s. ISBN 80-967433-6-8.
32. TAX JUSTICE NETWORK. 2014. *Financial secrecy index – final results for 2013*. [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.financialsecrecyindex.com/PDF/FSI-Rankings-2013.pdf>.
33. THE ECONOMIST. 2013. *Storm survivors*. [online]. [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.economist.com/news/special-report/21571549-offshore-financial-centres-have-taken-battering-recently-they-have-shown-remarkable>.
34. VERVYNCKT, M. 2014. *Going offshore*. European network on debt and development. [online]. [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://eurodad.org/files/pdf/546368bb9466f.pdf>.
35. WEYZIG, F. 2012. *Tax treaty shopping: Structural determinants of Foreign Direct Investment routed through the Netherlands*. [online]. [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10797-012-9250-z>.
36. WORLD BANK GROUP. 2014. *Paying taxes methodology*. [online]. [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.doingbusiness.org/methodology/paying-taxes>.